

עיריית רמת-גן
בית קריניצי

מי אתה חיים נחמן ביאליק?

פרופ' זיוה שמיר

יולי 2021

ח"נ ביאליק | המיתוס הביוגרפי

- ✓ אמו של המשורר לא הייתה תגרנית בשוק
- ✓ אביו של המשורר לא היה פונדקאי (רוב ימיו היה סוחר עצים)
- ✓ משפחתו של המשורר לא הייתה משפחה דלה
- ✓ במשפחה לא היו שבעה ילדים, ככתוב בשיר "שירתי"
- ✓ האב לא נפטר "באחד מימי סוף אלול", ככתוב בשיר "אבי"
- ✓ "החדר" הז'יטומירי לא היה על צלע הר, על פי תהום
- ✓ ח"נ ביאליק לא למד ב"ישיבה" אלא שישה-שבעה חודשים

ח"נ ביאליק | הפרטים הסמויים מן העין

✓ למשורר היה אח בכור שנפטר בגיל 32 ממחלת הסרטן

✓ אחותו יהודית נישאה למהפכן יהודי-רוסי

✓ מה עלה בגורלה של אמו לאחר שנטשה אותו בבית הסב?

✓ כיצד התנהלו חיי נישואיו חשוכי הילדים?

✓ כיצד הגיב המשורר על האירוע הטרגי של מות הילדה ש"אימץ"?

✓ כיצד הגיב המשורר על מותה בטרם עת של הציירת אירה יאן?

מתוך איגרת ליוסף קלוזנר משנת 1903

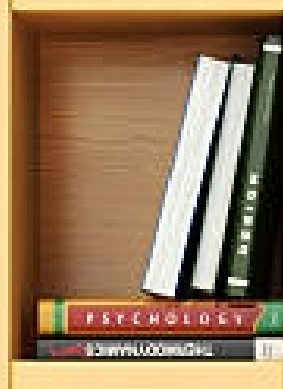

עד כאן מעט מן ה„נגלות“ שבתולדותי, ו„הנסתרות“ הרי הן
מכבשוננו של הלב ואין משיחין בהן.

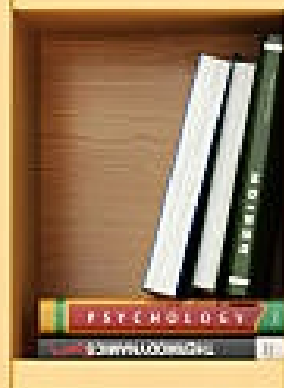
אמו של ביאליק

טרנסצנדנטי

שתי בנות

בנות שמים, בבותים,
צלי וגילי עמי פה –
מי משתיהן קפה יותר,
אמרו, דודים: זו או זו?

אינכם יודעים, מה-מה, דודים,
אינכם יודעים, לא ולא!
שתייהן, שתייהן קפות יותר,
צלי וגילי, זו זו.

ואת-מי אהבתי יותר –
אמרו, דודים: זו או זו?
מה-מה, דודים, אינכם יודעים,
מה-מה, דודים, לא ולא!

שתייהן, שתייהן אהב יותר,
גם את-זו וגם את-זו,
שתייהן אשא בחיקי תמיד,
צלי פה וגילי פה.

כלם נשא הרוח, כלם סחר האור,
שירה חדשה את-בקר חיהם הרנינה;
ואני, גוזל רך, נשתכחתי מלב
תחת כנפי השכינה.

עציץ פרחים

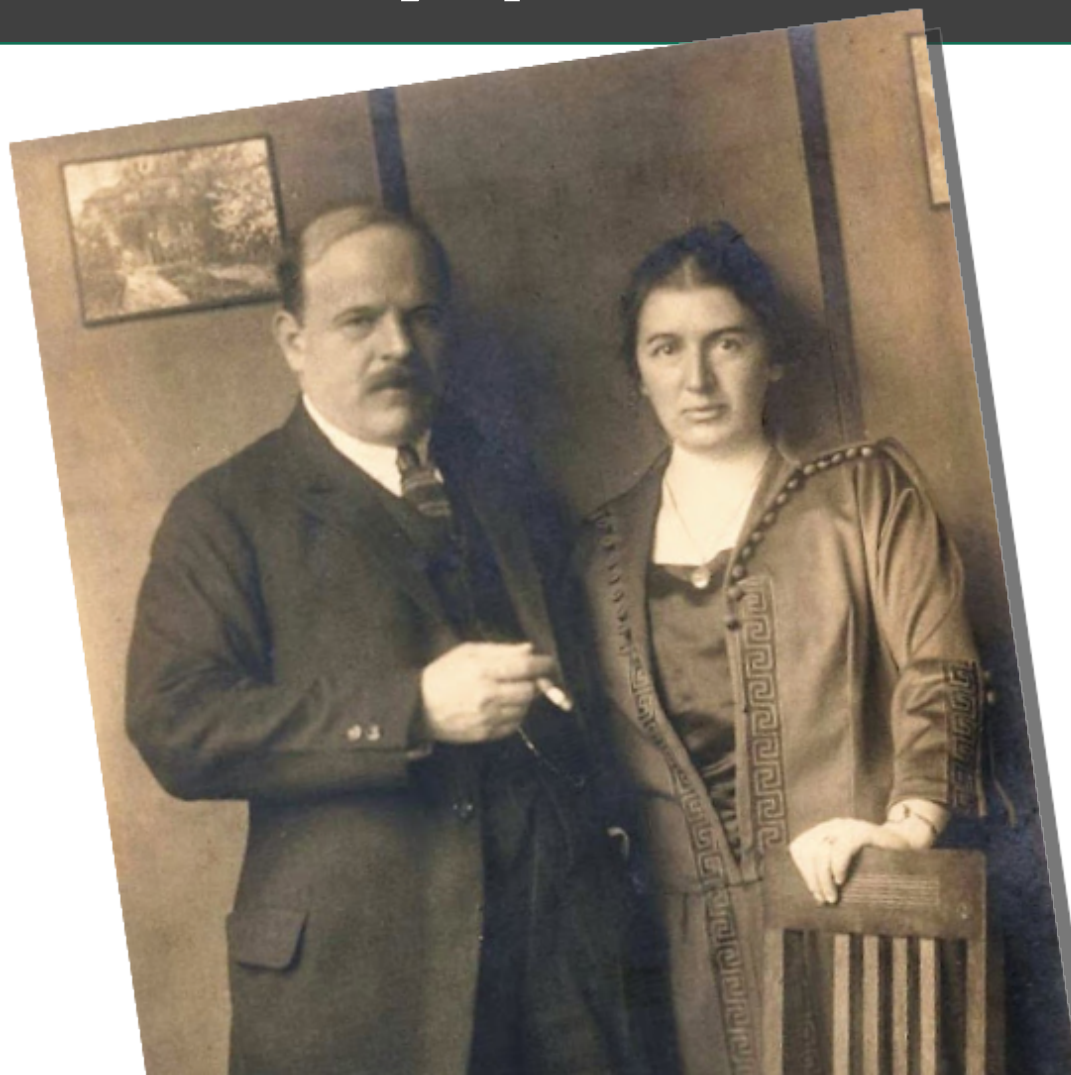
כָּל חֲבֵרִי –
שָׁם בָּנִי,
הוּא לְבִדּוֹ
עוֹמֵד קָאן.

מִן הַסֵּלֶוֶן
פָּרַח עָצִיץ
כָּל-הַיּוֹם
הַגָּנָה יָצִיץ.

אירה יאן

מאניה ביאליק (1876 - 1972)

יהודה לייב גורדון – "אתם עדי"

עָטִי, עֵט סוּפֵר, קוֹמָה וּפְצָה פִּיךָ
אִם שָׁמְתִיךָ לְקֶרֶדֶם בּוֹ אֶכֶל חֶפְרֹתִי [...]
בָּנִים לִי נוֹלְדוּ – שִׁירִי לֹא נִשְׁמָעוּ,
חָלוּ וּמָתוּ – אֲנַחוּתִי לֹא בָאוּ. [...]
לְבַנֵּי עַמִּי וְאַלְהֵי אֲתָךְ הִקְדַּשְׁתִּי - - -

לנתיבך הנעלם

לנתיבך הנעלם כסופה זנקת

ותפרצי פתאם בית-כלאך,

ומסביבות אהלי לנצח מחקת

את-עקבות פעמיה וצלך;

במנוסת בהלה לדרך יצאת,

ובצאתך – עם צורך למרחק נשאת

את-מצהלות צחוקך – את-פעמון זהבה,

את-להבות גילך ומדורות לבבה;

אך אחת נשית: ברכת שלומי ושלומך,

ובחפזך ותשי

בזוית קטונה גם נעל של משי,

ועל אדן החלון – אגדת חבצלותי

וצרור חלמותי

ואותי – – –

עיריית רמת-גן
בית קריניצי

תודה על הקשב !